

*European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen*

Transformace uhelných regionů

Evropský hospodářský a sociální výbor
Evropská komise pro průmyslové změny CCMI

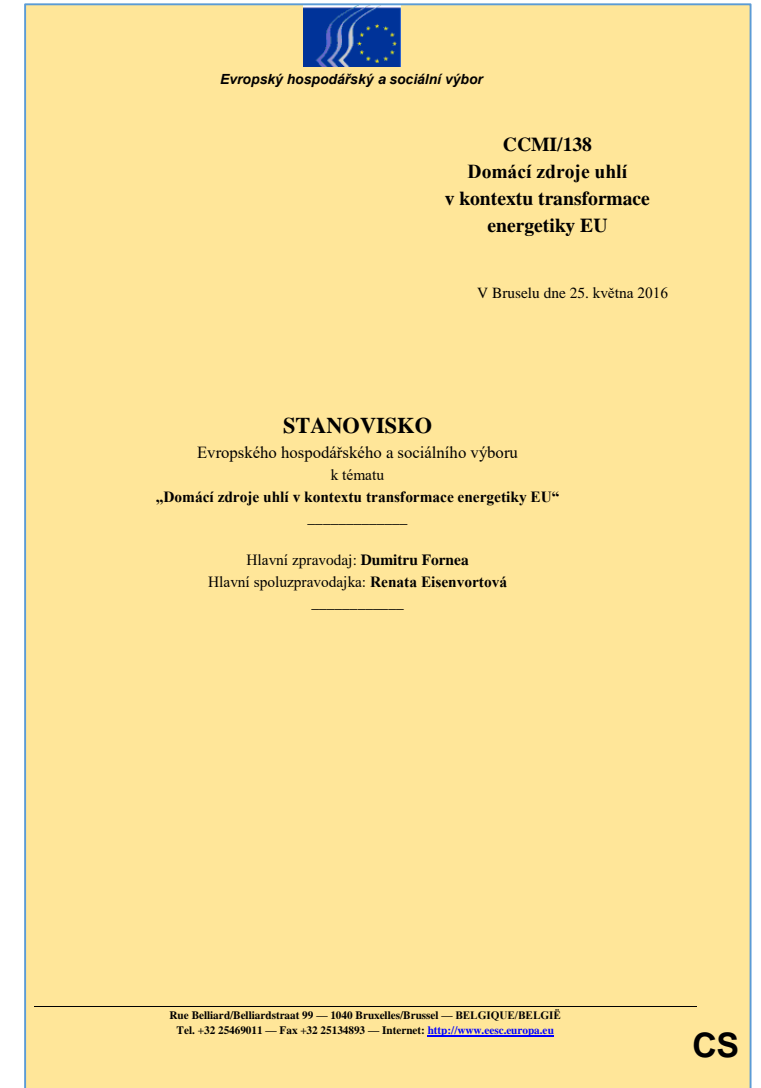
Dr. Renata Eisenvortová

Stanovisko CCMI: Domácí uhlí v energetické transformaci“

V květnu 2016 CCMI přijalo stanovisko „Domácí uhlí v energetické transformaci“

- Hlavní závěry a doporučení:

- Nejen zaměstnanci uhelných společností, ale i uhelné regiony budou výrazně ovlivněny snížením těžby nebo jejím ukončením
- Uhelné regiony se proto musí s předstihem připravit na rozsáhlé změny a zajistit si životaschopnou budoucnost
- existují dva typy regionů,
  - jeden, kde těžba z různých důvodů brzy skončí nebo již skončila
➡ restrukturalizace
  - druhý, kde bude těžba probíhat ještě po desetiletí
➡ efektivní využívání uhlí, čisté uhelné technologie, alternativní užití uhlí, příprava na restrukturalizaci

Následné akce navazující na stanovisko Domácí uhlí v energetické transformaci EU

Zástupci EK z DG Energy se zúčastnili přípravy stanoviska a následně diskutovali s CCMI o budoucnosti uhelných regionů

EK založila v prosinci 2017 Platformu pro transformaci uhelných regionů, která zahájila v roce 2018 v Bruselu činnost ve 2. pracovních skupinách

- Pracovní skupina pro hospodářskou a strukturální transformaci po ukončení těžby
- Pracovní skupina pro ekologické inovace a vyspělé uhelné technologie

CCMI se rozhodlo navázat na stanovisko sérií kulatých stolů realizovaných přímo v uhelných regionech s dotčenými stakeholdry

- regionální orgány, obce
- těžební společnosti, odbory
- občanská společnost...

Kulaté stoly byly rovněž zahájeny v roce 2018

Kulaté stoly organizované CCMI

V roce 2018 byly organizovány 3 kulaté stoly: v Německu, Rumunsku a v České republice
V roce 2019 zatím 2 kulaté stoly: v UK a Španělsku a plánují se ještě v Polsku a Řecku

Německo:

Rýnský hnědouhelný revír, květen 2018

- Region s významnou těžbou hnědého uhlí 90 mil.t a výrobou elektřiny
- Založena inovační agentura IRR (soustřední a výběr restrukturalizačních a post mining projektů)
- Problémy/slabé stránky
průměrný věk horníků v mnoha dolech nad 50 let, obtížná rekvalifikace, nesnadné přilákání mladých lidí do regionů
- Cesty k řešení/silné stránky
zakládání výzkumných center (Inovační centrum Niedeerassem, VŠ v regionu, podpora projektů na alternativní využití hnědého uhlí (paliva, chemické produkty, hnojiva)

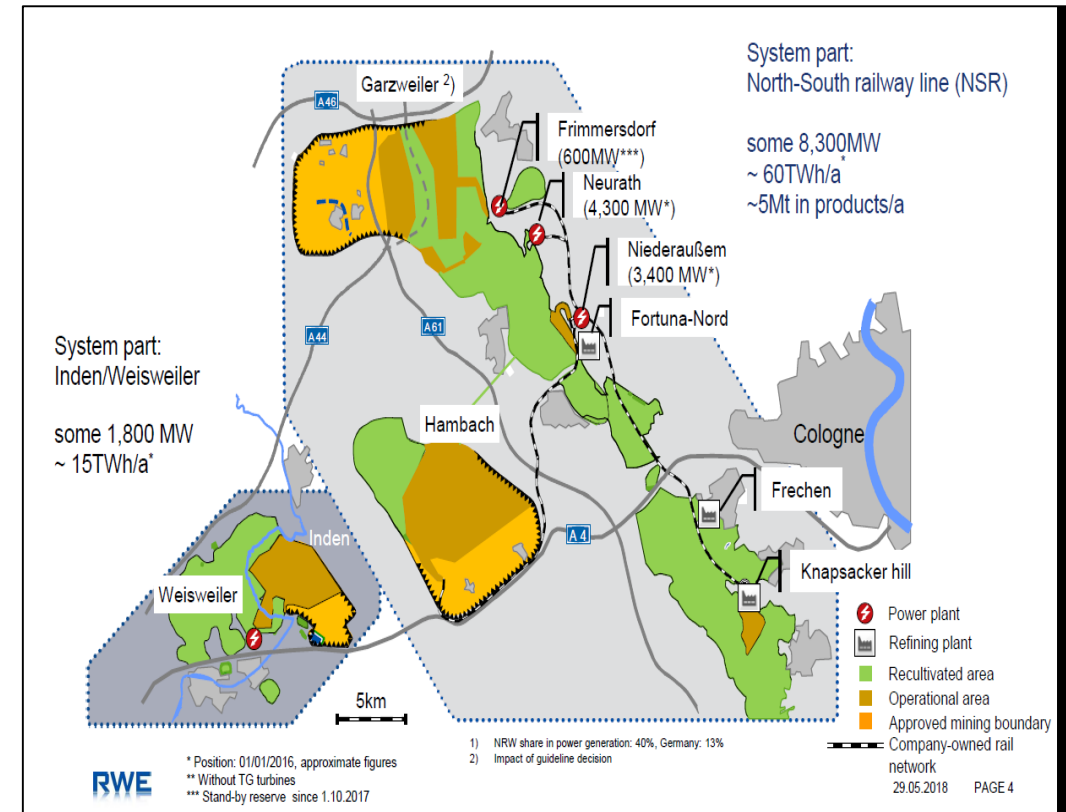

Inovační centrum uhlí Niederaussem
Zdroj: RWE

Kulaté stoly organizované CCMI - Německo

Německo: budoucnost hnědouhelných regionů

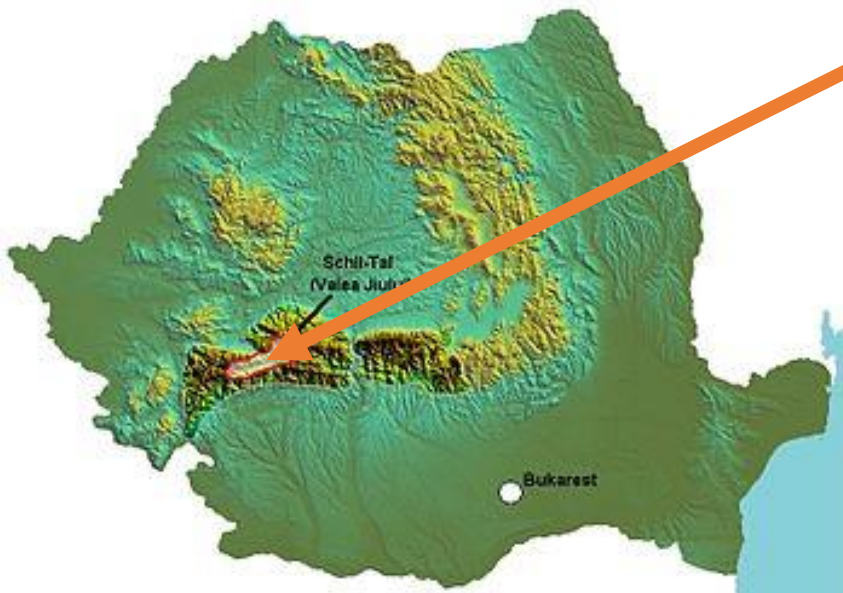
- Budoucnost uhelných regionů ovlivní implementace doporučení tzv. uhelné komise z ledna 2019
  - ukončit těžbu hnědého uhlí do roku 2038
  - urychlit odstavování uhelných elektráren
  - zpracovat strategii pro uhelné regiony (do června 2019 má být zpracován návrh zákona)
- Uhelné regiony i těžební společnosti požadují vysoké kompenzace za urychlený odchod od uhlí

Rýnský hnědouhelný revír – doly a elektrárny
Zdroj:RWE

Kulaté stoly organizované CCMI - Rumunsko

Region Jiu Valley, Petrosani, září 2018

- Region na jihozápadě Rumunska v Transylvánii,
- Před rokem 1989 tato oblast byla jednou z neprůmyslovějších v Rumunsku, těžba uhlí byla hlavní činností
- V roce 1989 bylo v uhelných dolech zaměstnáno 50 tisíc osob, dnes přes 3 tisíce osob ve zbývajících 4 hlubinných dolech
- V současné době je to zchudlý region s řadou sociálních problémů, oblast špatně propojená s ostatním rumunským územím, značný odchod obyvatel z regionu

Aktuální problém:
rozhodnutí o uzavření dalších 2 dolů
(využita státní pomoc pro nekonkurenceschopné doly)

Chybí ucelená strategie pro tento ohrožený region,
Jen dílčí opatření.....

Kulaté stoly organizované CCMI – Česká republika

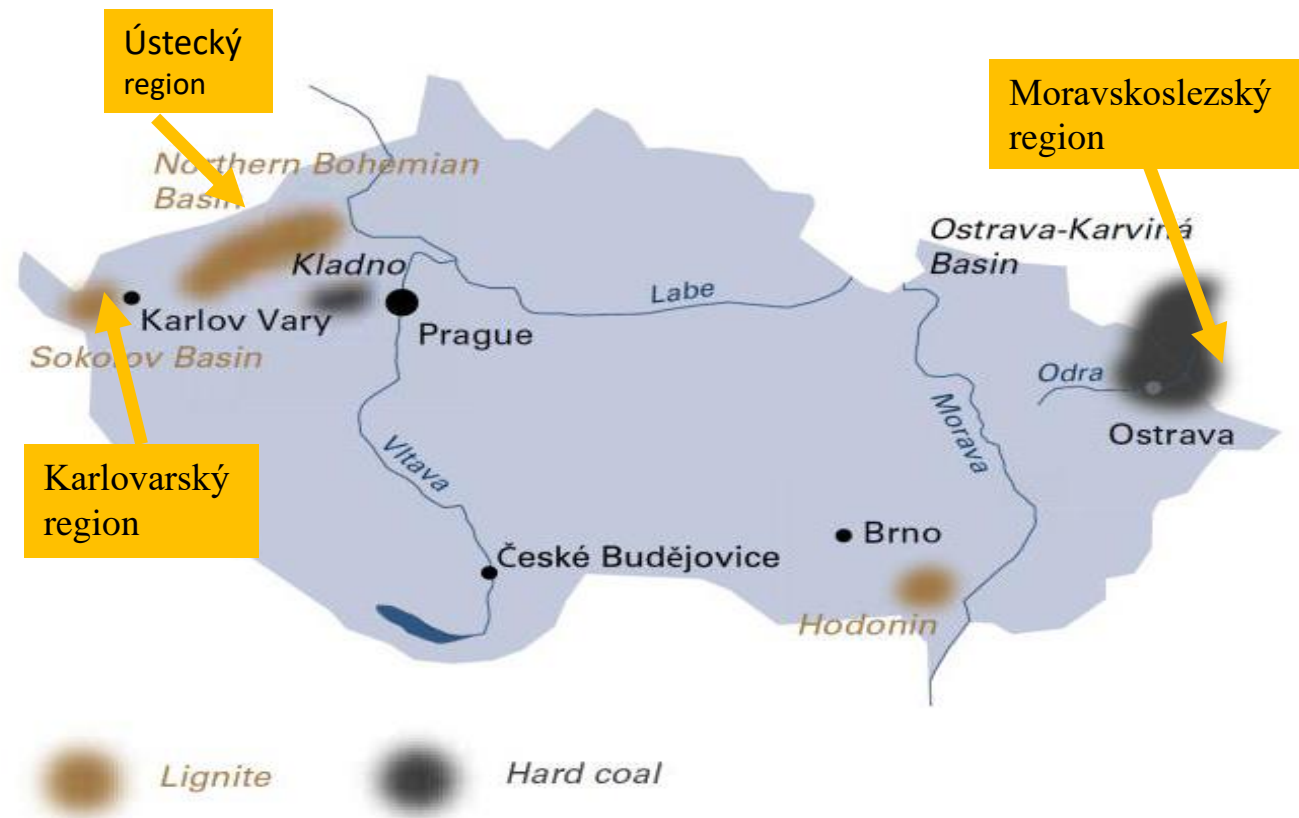
Ústecký region, listopad 2018

- Jeden z regionů, který je součástí vládního restrukturalizačního programu

- Kulatý stůl se uskutečnil za účasti zástupce Evropské komise, PS ČR, odborů, zástupců všech 3 regionů byl **zaměřen na sociální problémy**

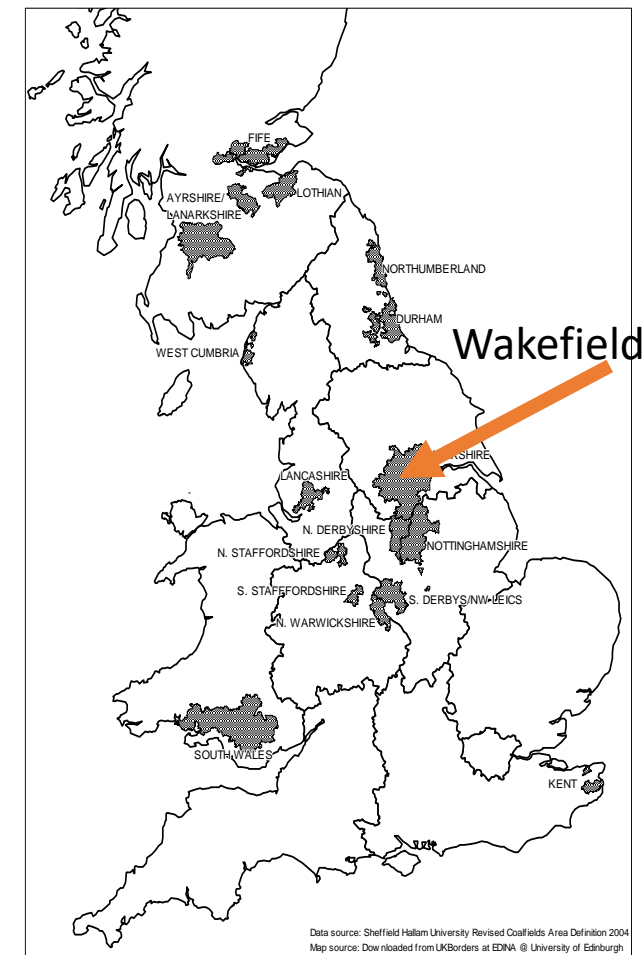
- vyloučené lokality
- vysoká zadluženost
- exekuce
- nízká vzdělanost....

Kulaté stoly organizované CCMI - Velká Británie

Wakefield, březen 2019

- UK země s rozvinutým uhelným průmyslem po celé 20 století (vrchol 1913 – milion horníků, 3 tisíce dolů)
- Odchod od uhlí v UK nebyl plánovaný, důvody byly dlouho ekonomické, zejména po privatizaci 1995, až v poledních letech se přidaly klimatické důvody
- Ještě v roce 1980 bylo ve 130 uhelných dolech zaměstnáno 240 tisíc osob, dnes ve třech dolech 500 osob
- Ztrátu pracovních míst mírnily relativně vysoké odstupné, sociální dávky, předčasné odchody do důchodů, ale byl i brutální management propouštění
- V hornických regionech byla už před uzavřením dolů vysoká nezaměstnanost, která se ještě prohloubila, a vyvolala řadu dalších problémů - psychické (pomáhaly charity), alkohol....
- Trvalo to 20-30 let než se podařilo vytvořit náhradní pracovní místa a některé regiony to stále ještě nezvládly

Uhelná ložiska UK

Vyjádření anglických kolegů:

Restrukturalizace je možná, ale je to dlouhodobý proces pro jednu až dvě generace

Kulaté stoly organizované CCMI - Španělsko

Asturie, Miers, březen 2019

- Vláda premiéra Pedra Sánchese zahájila aktivní politiku ochrany klimatu a životního prostředí
- Španělsko koncem roku 2018 uzavřelo 10 uhelných dolů, v provozu zůstal jen jeden s nevýznamnou těžbou
- Nejpostiženější jsou severní těžební regiony Španělska – Asturie, Aragón a Castilla y León
- Vláda vyčlenila 6,5 mld. Kč ze státního rozpočtu na náklady pro předčasný odchod do důchodu, rekvalifikace a obnovu životního prostředí
- Uhelne elektrárny budou zásobovány dováženým uhlím, což obyvatelé těžebních regionů těžce nesou

Photograph: Emilio Morenatti/Associated

Často opakovaná věta zúčastněnými horníky:
Naše domácí uhlí nemůžeme těžít, ztratili jsme pracovní místa, naše rodiny a uhelné regiony chudnou.....

**Budeme platit za dovoz uhlí přes celou zeměkouli.
To je ekologie?**

Zkušenosti CCMI z kulatých stolů v uhelných regionech

- Vyhodnocení kulatých stolů organizovaných v CCMI bude provedeno koncem roku 2019

Z realizovaných akcí lze zdůraznit:

- **vládní podporu restrukturalizace uhelných regionů a**
- **několik obecně platných pravidel pro restrukturalizační činnost v regionu:**
  - Spolupráce všech dotčených subjektů, aby se zabránilo nespokojenosti a následné kritice
  - Zajištění akceptance ze strany veřejnosti, občanské společnosti
  - Využití potenciálu regionu
  - Konzultace s dotčenými stranami již v rané fázi plánování
  - Vypracování dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé strategie a akčních plánů
  - Výběr priorit a příprava realizovatelných a pro region přínosných projektů
  - Mobilizace místních, regionálních, vnitrostátních a evropských finančních zdrojů a zajištění dostatečného rozpočtu.

Source: EFS

Restrukturalizace musí být ušitá na míru regionu, neexistuje obecně platný recept

Každý uhelný region má své specifické znaky a specifický potenciál

Děkuji za pozornost

r.eisenvortova@7group.cz